

Research Article

A STUDY OF FACTORS INFLUENCING TO SELF-RESPONSIBILITY
OF TEACHER EDUCATION STUDENTS IN FACULTY OF EDUCATION
SILPAKORN UNIVERSITY

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Received: December 4, 2024

Revised: January 5, 2025

Accepted: January 8, 2025

Wananya Punyakitphokin^{1*}

วนัญญา ปุญญากิจโกสิน^{1*}

¹Faculty of Education, Silpakorn University

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*Corresponding Author, E-mail: w.punyakitphokin@gmail.com

Abstract

This research is a quantitative study with the following objectives: 1) To examine the level of self-responsibility among teacher education students. 2) To compare self-responsibility among teacher education students based on personal factors. 3) To explore psychological and social factors influencing self-responsibility among teacher education students. The sample consisted of 319 teacher education students from the Faculty of Education, Silpakorn University. The research tools included a questionnaire on personal factors, a questionnaire on self-responsibility, a questionnaire on psychological factors, and a questionnaire on social factors. The data collection tool used in this study was a self-responsibility questionnaire. The statistical methods used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-tests, one-way ANOVA, and stepwise multiple regression analysis. The findings of the study revealed that, 1) Teacher education students at the Faculty of Education, Silpakorn University, generally exhibited high self-responsibility. When examined by aspect, awareness, family relationships, and diligence were at a high level, while health was at a moderate level. 2) Self-responsibility among the sample group, categorized by individual factors, indicated that gender, year, major of study, parent's education levels, and parent's average income did not result in significant differences in self-responsibility. However, academic performance did correlate with significant differences in

self-responsibility at the .05 level. 3) The factors affecting self-responsibility included adaptability, family support, and self-confidence. These variables were significantly related to self-responsibility among teacher education students at the Faculty of Education, Silpakorn University, with a predictive effectiveness of 47.20%.

The regression equation calculated using raw scores is $\hat{Y} = 2.099 + .162(X_3) + .148(X_4) + .106(X_1)$

The regression equation calculated using standard scores is $\hat{Z} = .281Z + .373Z + .177Z$

Keywords: Psychological Factors, Social Factors, Self-Responsibility, Teacher Education Students

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 319 คน เครื่องมือใช้ คือ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อตนเอง แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยา และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม โดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ความถี่ การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความรับผิดชอบต่อตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตระหนักรู้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว และด้านความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง 2) เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ระดับการศึกษาของบิดามารดา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองที่ต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ ตัวแปรความสามารถในการปรับตัว (X_3) การสนับสนุนจากครอบครัว (X_4) และความเชื่อมั่นในตนเอง (X_1) โดยมีประสิทธิภาพพยากรณ์ได้ร้อยละ 47.200

สมการถดถอยที่คำนวณโดยใช้คะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 2.099 + .162(X_3) + .148(X_4) + .106(X_1)$

สมการถดถอยที่คำนวณโดยใช้คะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = .281Z + .373Z + .177Z$

คำสำคัญ: ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง นักศึกษาวิชาชีพครู

บทนำ (Introduction)

ความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับนักศึกษาปัจจุบัน เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการปลูกฝังจริยธรรมและเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงทั้งต่อตนเองและสังคม การมีความรับผิดชอบทำให้บุคคลมีความตั้งใจ และสามารถทำงานได้ดีทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม แม้เผชิญอุปสรรคก็ยังคงพยายามจนประสบความสำเร็จ การมีความรับผิดชอบช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีระเบียบเรียบร้อยและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมประชาธิปไตยและการเป็นผู้นำที่ดี นอกจากนี้ยังส่งผลให้บุคคลมีความอดทน ความพยายาม และความตั้งใจในการทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ (Rojkachornnapalai, 2004) ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทั้งต่อตนเองและสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาได้รับผลกระทบจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายในเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล เช่น แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น การควบคุมตนเอง และการมีจิตอาสา ในขณะที่ปัจจัยภายนอกเกี่ยวข้องกับ

สิ่งกระตุ้นจากสังคม เช่น การแนะนำจากเพื่อนหรือครอบครัว การอบรมสั่งสอน และสื่อมวลชน ปัจจัยทั้งสองนี้ช่วยเสริมสร้างบุคคลให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้บุคคลมีความเป็นผู้หน้าที่ดีและช่วยให้สังคมมีระเบียบเรียบร้อย (Panichkitkosolkul, 2013) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพโดยการปลูกฝังความรับผิดชอบตั้งแต่เยาว์วัย

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม (Psychosocial Development Theory) บุคคลจะพบกับปัญหาความขัดแย้งเฉพาะในแต่ละขั้นพัฒนาการของช่วงวัย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขก่อนที่จะพัฒนาสู่ขั้นต่อไป ทั้งนี้ ช่วงวัยรุ่นนั้นจะอยู่ในขั้นที่ 5 ของพัฒนาการทางจิตสังคม ซึ่งก็คือการรู้เอกลักษณ์ของตนเองหรือสับสนในบทบาทตนเอง (Identity vs Role Confusion) วัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนที่ดีจะสามารถพัฒนาความรู้สึกตัวตนที่มั่นคง สำนึกในผิดชอบชั่วดี และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ในทางกลับกัน หากบุคคลไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ จะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาการในช่วงชีวิต ทำให้บุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อตนเองและไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ดังนั้น การมีความรับผิดชอบในตนเองจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมาย แม้เจอปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ก็ไม่ถอดใจไปเสียก่อน (Chaisinthop, n.d.) เพื่อหล่อหลอมให้บุคคลมีความพร้อมที่จะเข้าสังคมและสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เกิดการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ไม่สร้างภาระให้กับสังคมที่ตนอยู่ ก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

ในบริบทของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูผู้สอนในอนาคต โดยคณะศึกษาศาสตร์มีกรอบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ซึ่งกล่าวถึงการที่บัณฑิตเคารพตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม (Faculty of Education, Silpakorn University, 2021) นักศึกษาวิชาชีพครูจึงควรมีความตั้งใจในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเน้นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม การซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และการมีสติปัญญาในการทำงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครูในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวินิจฉัยนี้ ไปวางแผนช่วยเหลือเพื่อให้ตอบโจทย์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอย่างเหมาะสม การศึกษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู และใช้ผลการวิจัยเพื่อวางแผนและพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาวัยรุ่นจากรายวิชาที่ตนรับผิดชอบสอน ได้แก่ รายวิชาสุขภาพจิต, ปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น, และจิตวิทยาปกติ มาใช้เป็นฐานในการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ โดยมีเป้าหมายในการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีสมรรถนะที่เหมาะสมและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะมีลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันไป ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง ปัจจัยทางจิตวิทยา ประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัว ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากเพื่อน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ ด้านการมีวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว และด้านสุขภาพอนามัย

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

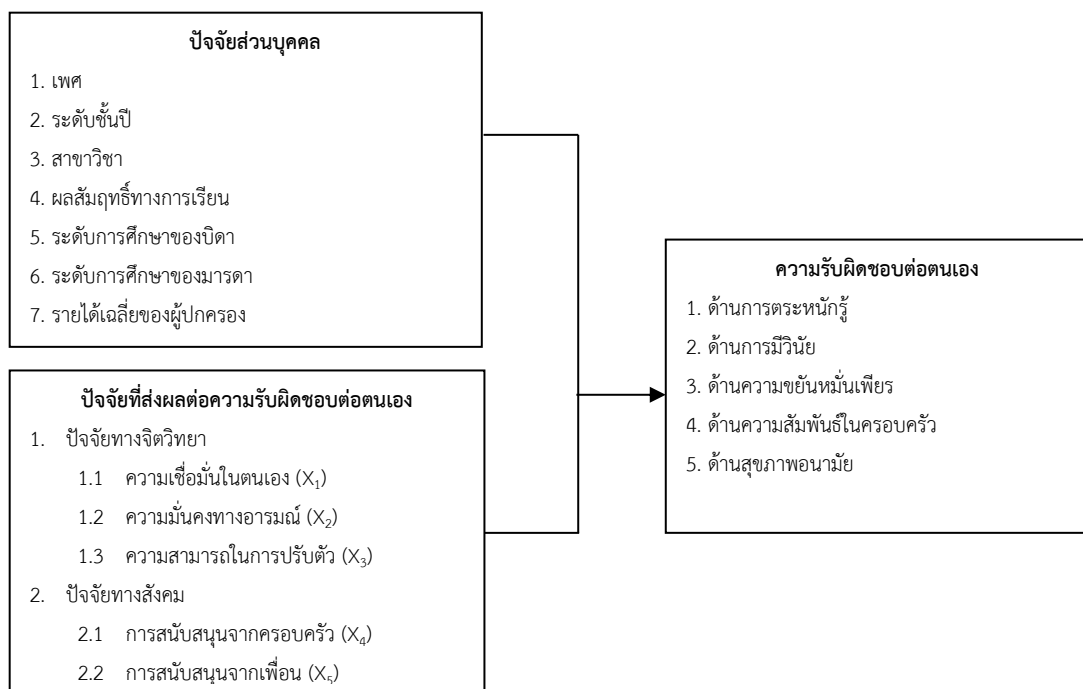
1. ความรับผิดชอบตนเองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองมีความแตกต่างกัน
2. ปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมบางประการส่งผลต่อความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

Figure 1

Conceptual framework for the study of factors influencing to self-responsibility of teacher students in faculty of education Silpakorn University

แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบตนเอง ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต และลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 1,572 คน (Office of Academic Affairs, Silpakorn University, 2023)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต และลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2566 จำนวน 319 คน ผู้วิจัยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยคำนวณจากสูตร Taro Yamané และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Multistage Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรโดยจำแนกกลุ่มตามเพศ สาขาวิชาและชั้นปี จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง 2) ปัจจัยทางจิตวิทยา ประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัว และ 3) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากเพื่อน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเองประกอบด้วยด้านการตระหนักรู้ ด้านการมีวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว และด้านสุขภาพอนามัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พิจารณาเลือกประเด็นที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จนได้แบบสอบถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1 ทุกข้อ โดยแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อสอบถามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด เป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

2. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อตนเอง แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ ด้านการมีวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว และด้านสุขภาพอนามัย ประกอบด้วยข้อคำถาม 40 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.921

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยา แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ และความสามารถในการปรับตัว ประกอบด้วย ข้อคำถาม 18 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.898

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากเพื่อน ประกอบด้วยข้อคำถาม 19 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.918

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยยื่นขอรับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Ethics Committee) เพื่อทำการเก็บข้อมูล เมื่อได้รับการอนุมัติจึงขอความอนุเคราะห์คณาจารย์ประจำแต่ละสาขา เพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาวิชาชีพครูในแต่ละสาขาดำเนินการตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถาม เรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในรูปแบบของ Google form โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำสาขาวิชากระจายให้นักศึกษาต่อไป ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เน้นย้ำให้อาจารย์ประจำสาขาวิชาอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาวิชาชีพครู ก่อนส่งแบบสอบถามให้นักศึกษาในสาขาวิชาตามจำนวนที่ระบุไว้ ท้ายที่สุดผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามและทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวน 319 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางสังคม และความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบส (Best, 1981)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล เนื่องจาก ผลจากการพิจารณาทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น พบว่าข้อมูลมีลักษณะเป็นมาตราอันดับ (Ordinal Scale) และมีการกระจายตัวปกติ โดยมีค่า Kolmogorov-Smirnov Test (K-S Test) มากกว่า 0.05 จึงเลือกใช้การทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
4. วิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเอง เนื่องจาก ตัวแปรอิสระมีหลายตัวและต้องการเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีนัยสำคัญในสมการอย่างเป็นขั้นตอน จึงเลือกใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Results)

1. จากการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.057$, S.D. = .361) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวินัย ($\bar{X} = 4.465$, S.D. = .377), ด้านการตระหนักรู้ ($\bar{X} = 4.246$, S.D. = .449), ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ($\bar{X} = 4.200$, S.D. = .573) และด้านความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 3.783$, S.D. = .588) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.449$, S.D. = .562)

Table 1

Display the Mean, Standard Deviation, Levels, and Rankings of the Analysis of Self-Responsibility in Terms of Awareness Among the Teacher Education Students at the Faculty of Education, Silpakorn University, Overall and Across the Five Specific Aspects.

แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับ และอันดับที่ ของการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	อันดับที่
ด้านการตระหนักรู้	4.246	.449	มาก	2
ด้านการมีวินัย	4.465	.377	มาก	1
ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.783	.588	มาก	4
ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว	4.200	.573	มาก	3
ด้านสุขภาพอนามัย	3.449	.562	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	4.057	.361	มาก	

2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

2.1 ตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง ต่างกัน พบว่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองไม่แตกต่างกัน

2.2 ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน พบว่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50

Table 2

Analysis of Mean, Standard Deviation, and Comparison of Self-Responsibility Among Teacher Education Students at the Faculty of Education, Silpakorn University, Classified by Academic Achievement Using Independent t-Test

แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การทดสอบที

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน(คน)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	t	Sig
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50	84	3.993	.323	-1.887*	.045
มากกว่าหรือเท่ากับ 3.51	235	4.080	.372		

3. จากการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคม ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้เป็นค่าคงที่ ตัวแปรความสามารถในการปรับตัว (X_3) การสนับสนุนจากครอบครัว (X_4) และความเชื่อมั่นในตนเอง (X_1) มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษา

วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ โดยมีประสิทธิภาพพยากรณ์ได้ร้อยละ 47.200 โดยสามารถคาดคะเนค่าของความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้จาก

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณโดยใช้คะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = 2.099 + .162(X_3) + .148(X_4) + .106(X_1)$$

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณโดยใช้คะแนนมาตรฐาน คือ } \hat{Z} = .281Z + .373Z + .177Z$$

Table 3

Analysis of Psychological and Social Factors Influencing Self-Responsibility Among Teacher Education Students at the Faculty of Education, Silpakorn University Using Stepwise Multiple Regression Analysis

แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคม ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ตัวแปรทำนาย	Beta	B	t-value	Sig.
ความสามารถในการปรับตัว (X_3)	.281	.162	3.978*	.001
การสนับสนุนจากครอบครัว (X_4)	.373	.148	8.312*	.000
ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_1)	.177	.106	3.437*	.000
$R^2 = .472$			ค่าคงที่ = 2.099	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล (Discussions)

1. นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความรับผิดชอบต่อตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Piyatat (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มีความรับผิดชอบต่อตนเองทั้งโดยรวมอยู่ในระดับสูง อาจสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น เป็นนักศึกษาที่ได้ผ่านการคัดเลือกมาตามเกณฑ์การสมัครเข้ารับการศึกษ อีกทั้งยังเป็นช่วงการศึกษาที่มีการปรับตัวและมีการเรียนรู้จากการผ่านการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษามาแล้ว ดังนั้น นักศึกษาในช่วงวัยนี้จึงมีความมุ่งมั่นและมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี อีกทั้งในบริบทที่คนส่วนมากมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง มักส่งผลให้ผู้คนในสังคมเกิดแรงจูงใจที่จะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายอย่างไม่ลดละ ที่เกิดจากแรงผลักดันทางสังคม (Phra Kru Visutthithammanuwat (Wisuttho S.) & Krasang, 2018) ส่งผลทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูต้องผลักดันตนเอง พยายามหาความรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อไม่ให้รู้สึกล้ากว่าคนอื่นในสังคมเดียวกัน จึงต้องรู้จักพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง และปรับปรุงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นต่อไป

นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการมีวินัย ด้านการตระหนักรู้ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว และด้านความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก อาจสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นบุคคลที่มีพัฒนาการอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งจะเป็นวัยที่มีการเรียนรู้ที่จะเริ่มต้นสร้างครอบครัวของตนเอง รู้จักภารกิจของตนในครอบครัว และเริ่มต้นการประกอบอาชีพและแสวงหาความมั่นคง รวมถึงรู้จักหน้าที่พลเมืองดี (Havighurst, 1982) การปรับตัวต่อภาระทางสังคมตามพัฒนาการตามช่วงวัยนี้ จึงทำให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการความรับผิดชอบต่อภาระที่ตระหนักรู้เพื่อประเมินตนเองอยู่เสมอ และมีความขยันหมั่นเพียรเพื่อสร้างอาชีพที่มั่นคง รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตนเองในครอบครัว นักศึกษาวิชาชีพครูจึงมีความรับผิดชอบต่อตนเองด้านดังกล่าวอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ Piyatat (2011) ที่ได้

ทำการศึกษารื่อง “การศึกษาศาสนาที่รับผิดชอบของตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มีความรับผิดชอบของตนเองรายด้านอยู่ในระดับสูง

ส่วนด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ Apiwong (2011) ที่ได้ทำการศึกษารื่อง “พฤติกรรม การออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย” ในนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2553 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติพฤติกรรมออกกำลังกายโดยรวม ในระดับปานกลาง อาจสามารถอธิบายได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและส่งเสริมด้านการปฏิบัติออกกำลังกาย เนื่องจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ถูกสร้างขึ้นในพื้นที่ชุมชนที่มีขอบเขตจำกัด อีกทั้งในบริบทของมหาวิทยาลัยศิลปากร สนามกีฬาหรือโรงพลศึกษาถูกใช้เป็นสถานที่ฝึกซ้อมของสาขาวิชาที่มีการเล่นเรียนเกี่ยวกับการกีฬา จึงไม่สามารถจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการออกกำลังกายสำหรับนักศึกษาทั่วไปได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งเนื้อหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มักมีความเข้มข้นและมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติเอาไว้อย่างเคร่งครัด โดยนักศึกษาวิชาชีพครูจะต้องเรียนในรายวิชาบังคับต่างๆ ที่กำหนดให้ครบ พร้อมทั้งในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ก็จะมีการทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการเตรียมสื่อการสอนในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบอีกด้วย (Saengkaew & Ruangrat, 2021) จากภาระงานดังกล่าว อาจทำให้นักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนมากไปกับการเตรียมความพร้อมด้านการเรียนและการทำงาน จัดสรรเวลาไปใช้ในการออกกำลังกายดูแลสุขภาพของตนเองได้ลำบาก

2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบของตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

2.1 นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีเพศต่างกัน มีความรับผิดชอบของตนเองไม่แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับ Piyatat (2011) ได้ทำวิจัยรื่อง “การศึกษาศาสนาที่รับผิดชอบของตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” พบว่า นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิง มีความรับผิดชอบของตนเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาในยุคปัจจุบันได้รับการเลี้ยงดูที่เปลี่ยนไปจากแบบแผนดั้งเดิมในอดีต โดยมุ่งเน้นไปที่การให้อิสระในการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อทางเลือกของตนเองอย่างเท่าเทียมกัน มากกว่าให้มีความรับผิดชอบตามบทบาททางเพศของตนที่เพศชายจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีความความกล้า เป็นผู้นำ และทำงานเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่เพศหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูและถูกปลูกฝังให้ เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ให้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีความเห็นใจผู้อื่น และรับผิดชอบต่อการทำงานบ้าน (Faculty of Psychology, Chulalongkorn University, 2019) ปัจจุบันการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงมีความนิยมเป็นอย่างมาก การเลี้ยงดูรูปแบบนี้พ่อแม่จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้อิสระแก่ลูกในการกระทำกิจกรรมต่างๆ และให้สิทธิลูกในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้ลูกมีความรับผิดชอบของตนเองและยอมรับผลที่ตามมาจากการกระทำนั้นๆ ให้ได้ (Wongsa & Maneechom, 2020) โดยจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะการเลี้ยงดูบุตรที่แพร่หลายนี้ ทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูไม่ว่าจะเพศใดก็เติบโตมาอย่างมีอิสระทางการตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบของตนเอง ทำให้แม้ นักศึกษาวิชาชีพครูจะมีเพศที่ต่างกัน ก็มีความรับผิดชอบของตนเองไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีความรับผิดชอบของตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Chaisinthop (n.d.) กล่าวว่า ช่วงอายุ 18-23 ปี เป็นระยะที่เริ่มแยกออกจากครอบครัว เริ่มที่จะเลือกรูปแบบของชีวิตที่ตนพึงพอใจ เริ่มมีหน้าที่ความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ ต้องเปลี่ยนแปลงหรือเอาชนะความรู้สึกรู้สึกต่างๆ ที่เคยมีในวัยรุ่นซึ่งยึดมั่นในอุดมการณ์ความสมบูรณ์แบบบางอย่าง นักศึกษาวิชาชีพครูต่างอยู่ในช่วงวัยที่กำลังมองหาอาชีพการงานของตนในอนาคต แสวงหารูปแบบของตนเองในแง่มุมต่างๆ เหมือนกัน มีแรงบันดาลใจในการผลักดันให้ตนเองไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาเช่นเดียวกัน อีกทั้งการที่นักศึกษาเหล่านี้กำลังมุ่งแสวงหาแนวทางในอาชีพในสายงานเดียวกัน จึงมีความรับผิดชอบของตนเองใกล้เคียงกัน การทำงานวิจัยนี้ ศึกษาในประชากรที่มีช่วงวัยใกล้เคียงกัน จึงทำให้ไม่พบ

ความแตกต่างของความรับผิดชอบต่อนตนเองในแต่ละระดับชั้นปี และสอดคล้องกับ Piyatat (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความรับผิดชอบต่อนตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาระดับชั้นปีต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาวิชาชีพครูทุกชั้นปีมีอายุใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีช่วงอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย เหมือนกันหมด แม้แต่ละชั้นปีจะมีหลักสูตรการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ต่างกัน แต่การมีช่วงวัยเดียวกันก็ส่งผลให้มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และความคิด ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบคล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างไปจากกันมากนัก

นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีสาขาวิชาต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองไม่แตกต่างกัน อาจสามารถอธิบายได้ว่า มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีสติและปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ต้องเผชิญ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง รวมถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีปณิธาน วิสัยทัศน์และพันธกิจ ที่เน้นการผลิตบัณฑิต ที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เราจึงจะเห็นได้ว่าคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการปลูกฝังกำหนดกิจกรรมกรรมเสริมเข้าไปในหลักสูตร เช่น โครงการความรู้สู่ห้อง โครงการศึกษาพัฒนา โครงการปันน้ำใจจากพี่สู่น้อง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นกิจกรรมซึ่งส่งเสริมให้รู้คุณค่า มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู รู้จักรับจรรยาบรรณในวิชาชีพ เช่น โครงการจริยธรรมสำหรับครู โครงการพิธีมอบครุสัทธิ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะมีการกำหนดไว้นักศึกษาวิชาชีพครูทุกสาขาจะต้องเข้าร่วม เป็นมาตรฐานการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูเห็นความสำคัญของวิชาชีพ ว่ามีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีความสำคัญต่อประเทศชาติเพียงใด ซึ่งจะช่วยปลูกฝังให้นักศึกษาวิชาชีพครูทุกสาขาวิชาเข้าใจความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จึงทำให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีสาขาวิชาต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่บิดา มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ทั้งความรู้ทั่วไปและข้อมูลแนวทางการศึกษา สามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ ช่วงวัยของนักศึกษาวิชาชีพครูเป็นวัยที่มีปัจจัยรอบตัวอื่นๆ เช่น คนรัก ความชอบส่วนบุคคล หรือสภาวะทางการเงิน ฯลฯ ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากขึ้น เนื่องจากเป็นระยะที่เริ่มแยกออกจากครอบครัว อาจเดินทางมาศึกษาในที่ห่างไกล มีการเริ่มต้นออกทำงานเสริมพิเศษ เริ่มต้นมีรายได้สำหรับตนเอง เพื่อที่จะได้ใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองพึงพอใจ พึ่งพาอาศัยพ่อแม่ครอบครัวน้อยลง (Chaisinthop, n.d.) จึงพึ่งพาข้อมูลหรือความรู้จากผู้ปกครองค่อนข้างน้อย การที่นักศึกษาวิชาชีพครูมีช่องทางให้สามารถเข้าถึงข้อมูลการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และสามารถวางแผนและรับผิดชอบต่ออนาคตของตนเองได้ จึงทำให้แม้ระดับการศึกษาของบิดา มารดาต่างกัน ก็มีความรับผิดชอบต่อนตนเองไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานของ Radomsuk (2023) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความรับผิดชอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่มีสถานภาพทางการเงินของครอบครัวต่างกัน พบว่ามีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน อาจสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจุบันหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่รัฐบาล มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ มีการเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงินของนักศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสมรรถภาพทางการเรียนอันเนื่องมาจากไม่สามารถแบกรับภาระทางการเงินได้ จนส่งผลให้ขาดปัจจัยที่จะส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคมได้อย่างเต็มที่ จึงมีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนขึ้นมากมาย ดังเช่นทุนจัดสรรเงินรายได้ คณะศึกษาศาสตร์ (Faculty of Education, Silpakorn University, 2023) และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ./กยศ.

(Office of Student Affairs, Silpakorn University, n.d.) ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจากทุนเหล่านี้ ทำให้ปัจจัยเกี่ยวนอกเข้ามามีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของครอบครัว ของนักศึกษาวิชาชีพครู อีกทั้งกลุ่มประชากรยังเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้เข้ามาอยู่ในระบบการศึกษาแล้ว มีการชำระค่าเทอมเพื่อลงทะเบียนเรียนอย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเหล่านี้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สามารถวางแผนทางการเงินได้เป็นอย่างดี สามารถกล่าวคือทั้งนักศึกษาวิชาชีพครูที่ผู้ปกครองมีรายได้มากพอจะสนับสนุน และนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีความยากลำบากทางการเงิน ก็มีช่องทางให้สามารถเข้าถึงทุนทรัพย์เพื่อเข้ารับการศึกษาดังชีวิตได้ไม่ต่างกัน ทำให้ไม่ว่าผู้ปกครองของนักศึกษาวิชาชีพครู จะมีรายได้เฉลี่ยแตกต่างกัน ก็มีความรับผิดชอบต่อตนเองได้ไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกันพบว่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phromprakorb (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักศึกษาอาชีวศึกษา” พบว่า ผลการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเป้าหมายในการศึกษา ระดับผลการเรียนจึงเป็นข้อบ่งชี้ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู การจะได้ผลการเรียนที่ดีนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องบรรลุจุดประสงค์ทางการเรียนได้ตามที่ผู้สอนได้กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ต่างๆ ผ่านการส่งงานครบตามกำหนดและการทำแบบทดสอบในชั้นเรียน นอกจากนี้ ผลการเรียนรู้ยังเป็นปัจจัยที่มีความอ่อนไหวต่อความคาดหวังของผู้คนในสังคม สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่กล่าวว่า แรงจูงใจคือเบื้องหลังการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ให้กระทำการสิ่งต่างๆ เพื่อตอบสนองตามลำดับขั้นความต้องการของตน (Maslow as cited in Waranitiphak, 2023) ดังนั้น เมื่อนักศึกษาวิชาชีพครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ก็จะมีสภาพลักษณะต่อตนเองในเชิงบวก และเชื่อว่าเขาสามารถบรรลุสิ่งที่พวกเขากำหนดไว้ หรือเกณฑ์ต่างๆ ในชั้นเรียนได้ เกิดความพยายามสูงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Rosenthal & Jacobson, 1968) จึงส่งผลให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองในระดับที่สูง เนื่องจากความสามารถในการจัดการตนเองจนบรรลุเป้าหมายทางการเรียนได้มากกว่านักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ต่ำกว่า

3. ความสามารถในการปรับตัว, การสนับสนุนจากครอบครัว และความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีประสิทธิภาพพยากรณ์ได้ร้อยละ 47.20 ปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านความสามารถในการปรับตัว มีประสิทธิภาพในการทำนายความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้สูงที่สุด ทั้งนี้ อาจสามารถอธิบายได้ว่า หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อตนเองคือบุคคลแสดงออกในลักษณะของการมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แม้ต้องพบอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ และสามารถปรับปรุงและแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ ดังนั้นการจะทำเช่นนั้นได้บุคคลย่อมต้องมีความสามารถคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและประพฤติดนให้เหมาะสม ปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ และมีความ สามารถควบคุมตนเองได้ในสถานการณ์ต่างๆ (Department of Mental Health, Ministry of Public Health, 2022) สอดคล้องกับงานของ Makset and Lisa (2023) ที่ศึกษาประเด็นเรื่องการศึกษาลักษณะส่วนตัวของบุคคล ที่สามารถพัฒนาความรับผิดชอบได้ พบว่า การให้ความรู้และฝึกพัฒนาความสามารถในการปรับตัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะรับประกันทั้งความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และชีวิตสังคมอย่างต่อเนื่อง แต่ยักรวมถึงความก้าวหน้าด้วยของแต่ละบุคคลและสังคมโดยรวมในที่สุด ด้วยเหตุนี้ ทั้งความสามารถในการปรับตัวและความรับผิดชอบต่อตนเองจึงมีความเกี่ยวเนื่องกัน อีกทั้งการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองสามารถบรรลุได้ผ่านการส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการปรับตัว ผ่านการมีส่วนร่วม

ในการการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างทักษะทางสังคม โดยเน้นให้บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจ และส่งเสริมให้เห็นความสำคัญในบทบาทของตนเอง (Stelter & Whisner, 2007) ดังนั้น เมื่อนักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถในการปรับตัวเขาจะมองเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและวางแผนแนวทางการดำเนินงานได้ด้วยตนเองทำให้มีลักษณะของการมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้นตามไปด้วย

ปัจจัยทางสังคม ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อตนเองได้รองลงมา ทั้งนี้ อาจสามารถอธิบายได้ว่า ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมแรกที่มนุษย์พบเจอและเป็นหน่วยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในช่วงวัยต่างๆ ดังนั้น รูปแบบการใช้ชีวิต และการปรับตัวของบุคคลจึงได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวเป็นอย่างมาก หน่วยครอบครัวจึงเป็นหน่วยแรกเริ่มที่นักศึกษาวิชาชีพครูมีความผูกพันอย่างใกล้ชิด อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกของนักศึกษาวิชาชีพครูทั้งกายและใจ ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่สร้างนิสัย ความคิด ความเชื่อถือ ค่านิยมและทัศนคติ (Sukharom, 2001) ดังนั้น การที่บุคคลจะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่แบบมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ก็ต้องอาศัยการเลี้ยงดูและสนับสนุนจากครอบครัว ให้บุคคลประพฤติตนเป็นคนดีที่สังคมยอมรับ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Suvamathat, 1998) สอดคล้องกับงานของ Rosenthal (2012) ศึกษา บทบาทที่สำคัญของความสัมพันธ์ใกล้ชิดของบุคคล ซึ่งจะสามารถทำนายการเติมเต็มตนเอง และการรักษาแบบแผนทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะเสริมความสมบูรณ์แห่งตนในบริบทที่หลากหลายและเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่เชื่อมโยงการรับรู้ทางสังคมกับพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งการจะบรรลุได้นั้นย่อมมีปัจจัยทางด้านครอบครัวเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญ ดังนั้น ปัจจัยทางสังคมด้านการสนับสนุนจากครอบครัว จึงสามารถทำนายความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรได้

ปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อตนเองได้อันดับสุดท้าย ทั้งนี้ อาจสามารถอธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจะมีความรับผิดชอบในตนเองได้นั้น จะต้องมีความเชื่อมั่นในการคิดและวางแผนต่อการกระทำของตน โดยนักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องเข้าใจ ยอมรับ แนวแน่ ศรัทธา และเห็นคุณค่าในความสามารถของตน และเชื่อมั่นในความเท่าเทียมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง ไม่ตำหนิข้อจำกัด หรือปฏิเสธคุณสมบัติอันโดดเด่นและไม่ตำหนิหรือปฏิเสธความรู้สึกตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นเรื่องจำเป็นในการใช้เผชิญชีวิตต่อไปในอนาคต (Borgatta, 1969) ดังนั้นการมีความเชื่อมั่นต่อตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ในการช่วยให้บุคคลเป็นคนที่มีคุณภาพ โดยมีความรับผิดชอบต่อตนเองที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมทุกระดับต่อไป (Waranitiphak, 2023) ความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญในการบ่งบอกความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครูได้ สอดคล้องกับงานของ Marecek and Metee (1972) ที่ศึกษาเรื่องผลกระทบของการความเชื่อมั่นในตนเอง ระดับความมั่นใจในการเห็นคุณค่าของตนเอง และความรับผิดชอบต่อการประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ พบว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำจะรู้สึกไม่สบายใจกับความสำเร็จที่ได้มาด้วยตนเอง เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการที่พวกเขาประเมินตนเองในเชิงลบ และด้วยเหตุนี้บุคคลเหล่านั้นจะหลีกเลี่ยงความสำเร็จในอนาคต โดยหลังจากประสบความสำเร็จ บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จะล้มเหลวในการพัฒนาประสิทธิภาพของงานที่จะตามมาในอนาคตต่อไป แต่คนที่ชื่นชมตนเองและมีความรู้สึกถึงอำนาจในตนเองจะปรับปรุงพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Ağbuğa, 2014) ดังนั้น ความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงสามารถทำนายการมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้

ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว การสนับสนุนจากครอบครัว และความเชื่อมั่นในตนเอง มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อความรับผิดชอบต่อตนเอง ทั้งนี้ เราจะเห็นได้ว่ามีปัจจัยที่มาจากตัวนักศึกษาวิชาชีพครูเองถึง 2 ด้าน และอีกด้านมาจากการสนับสนุนจากครอบครัว อาจสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่จะทำให้นักศึกษาวิชาชีพครูเกิดการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองได้อย่างเหมาะสมประกอบไปด้วยปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและสังคม ตามที่อภิปรายไปแล้ว

ข้างต้นในปัจจัยด้านความสามารถในการปรับตัว และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและบ่งชี้ถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เนื่องจากบุคคลจำเป็นต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อตัดสินใจแสดงพฤติกรรมหรือเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยตนเอง ทั้งนี้ การสนับสนุนจากครอบครัวก็มีความสำคัญในการจะคอยส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครู มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผ่านการได้รับความเชื่อมั่นจากคนในครอบครัวซึ่งเป็นสังคมแรกของมนุษย์ มีโอกาสในการลองผิดลองถูกที่จะเรียนรู้การปรับตัวต่อเหตุการณ์ต่างๆ ประคับประคองให้บุคคลดำรงตนให้อยู่ในขอบเขตของสังคมได้ (Panichkitkosolkul, 2013) ทั้งนี้ การพัฒนาตนเองของบุคคลนั้นเป็นการพัฒนาในรูปแบบขององค์รวม ต้องอาศัยปัจจัยจากทั้งภายในและภายนอกประกอบกัน การเสริมสร้างความสมบูรณ์ของลักษณะแห่งตนให้ปรากฏกับบุคคลนั้นเป็นองค์รวม ซึ่งถือว่าเป็น "ตน" มิใช่ผลจากการพัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่อันเป็นจุดเด่นที่ปรากฏชัดเจนจากหลายองค์ประกอบ เช่น คุณลักษณะเฉพาะทางด้านสติปัญญา ด้านทักษะทางด้านสังคม หรือทางอวัยะกล้ามเนื้อ หรือทางด้านอารมณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะเพิ่มขึ้นเป็นการก้าวเข้าสู่พัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพของบุคคล โดยปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ผ่านการหล่อหลอมจากทั้งครอบครัวและตัวบุคคลเองรวมกัน (Suvarnathat, 1998) ดังนั้น ทั้งครอบครัวและตัวนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงเป็นสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรับผิดชอบต่อตนเองด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำที่สุดจากทุกด้าน ผู้วิจัยขอเสนอให้ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งเสริมกิจกรรมหรือมีการจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยเน้นการสร้างทักษะด้านการดูแลสุขภาพอนามัย เพื่อพัฒนาระดับการความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีระดับที่สูงขึ้น เพราะการมีความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการดูแลสุขภาพอนามัยที่ดี ส่งผลให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง อยู่เสมอ สามารถงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีการติดตามผลของการปฏิบัติงาน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50 มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 ผู้วิจัยขอเสนอให้ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กระตุ้นให้นักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50 เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยอาจร่วมมือกับทางอาจารย์ที่ปรึกษา หรือผู้ปกครองให้เข้ามา มีส่วนช่วยในการให้คำปรึกษา แนะนำต่อนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ตลอดจนเสริมสร้างให้นักศึกษาวิชาชีพครูกลุ่มนี้มีแนวทางในการเสริมสร้างมีความรับผิดชอบต่อตนเองอย่างเหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาวิชาชีพครู มีความสามารถในการบรรลุเป้าหมายทางการเรียนมากขึ้นตามไปด้วย

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความรับผิดชอบต่อตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอให้ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งเสริมกิจกรรมมีการจัดสัมมนาหรือพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมดังกล่าว โดยเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการมีความสามารถในการปรับตัว การสนับสนุนจากครอบครัว และความเชื่อมั่นในตนเองที่ดี เพื่อเป็นการรักษาระดับรวมถึงส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความรับผิดชอบต่อตนเองในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรอิสระที่ส่งผลให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่องานในระดับที่ต่ำกว่าตัวแปรอื่น เช่น นักศึกษาวิชาชีพครูที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50 มีความรับผิดชอบต่องานต่ำกว่านักศึกษาวชิรศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 โดยอาจจะทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่องาน โดยการเก็บข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจน จนสามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนการส่งเสริม และพัฒนาทักษะความรับผิดชอบต่องานในกลุ่ม นักศึกษาเหล่านี้ได้ในอนาคต

2.2 ควรศึกษาความรับผิดชอบต่องานกับกลุ่มประชากรในบริบทอื่นๆ เช่น นักศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนักเรียนในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบพฤติกรรมการณ์เรียนของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ซึ่งน่าจะมีรูปแบบเฉพาะตัวและมีความแตกต่างกัน

2.3 ควรเพิ่มช่วงอายุของกลุ่มประชากรให้มีความแตกต่างกันมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันชัดเจนมากขึ้นระหว่างช่วงอายุต่างๆ

2.4 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความรับผิดชอบต่องาน เช่น รูปแบบ การเลี้ยงดูของครอบครัว และผู้ให้คำปรึกษาเมื่อประสบปัญหา เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความรับผิดชอบต่องานที่ต่างกันหรือไม่ และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยที่สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

บทความวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิจัย เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่องานของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

References

- Ağbuğ, B. (2014). Relationship between self-esteem and personal and social responsibility in young boxers. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(2), 48–59.
- Apiwong, C. (2011). *Exercise behavior of students at the University of the Thai Chamber of Commerce* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). New Delhi: Prentice Hall of India.
- Borgatta, E. F. (1969). *Social psychology: Readings and perspective*. Chicago: Rand McNally.
- Chaisinthop, S. (n.d.). *Mental states of adulthood*. Retrieved April 20, 2023, from <https://www.ramamahidol.ac.th/ramamentel/generalknowledge/general/06272014-100>
- Department of Mental Health, Ministry of Public Health. (2022). *How to take responsibility for a happy mind*. Bangkok: Cooperative League of Thailand.
- Faculty of Education, Silpakorn University. (2021). *Mission, vision, and goals*. Retrieved May 5, 2023, from <https://educ.su.ac.th/vision/>

- Faculty of Education, Silpakorn University. (2023). *Announcement on the criteria for granting scholarships for academic year 2023*. Retrieved April 15, 2023, from <https://www.facebook.com/educ.su/posts/747495823847834>
- Faculty of Psychology, Chulalongkorn University. (2019). *Gender role*. Retrieved May 12, 2023, from <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/gender-role>
- Havighurst, R. J. (1982). *Developmental tasks and education* (3rd ed.). New York: Longman.
- Makset, K., & Lisa, S. (2023). A sense of self-responsibility in the behavior of a teenager. *American Journal of Philological Sciences*, 3(4), 74–77.
- Marecek, J., & Metee, D. R. (1972). Avoidance of continued success as a function of self-esteem, level of esteem certainty, and responsibility for success. *Journal of Personality and Social Psychology*, 22(1), 98–107.
- Office of Academic Affairs, Silpakorn University. (2023). *Student statistics classified by admission year*. Retrieved May 10, 2023, from <https://reg3.su.ac.th/registrar/home.asp>
- Office of Student Affairs, Silpakorn University. (n.d.). *Educational loan funds (DSA/SU)*. Retrieved April 22, 2023, from https://dsa.su.ac.th/ksu/?page_id=72
- Panichkitkosolkul, S. (2013). *Factors related to work responsibility behavior of personnel in the Department of Disaster Prevention and Mitigation, Ministry of Interior* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Phra Kru Visutthithammanuwat (Wisuttho S.), & Krasang, A. (2018). Motivation: The driving force for success. *Surindra Rajabhat University Journal of Humanities and Social Sciences*, 19(2), 173–186.
- Piyatat, K. (2011). *Study on self-responsibility of university students at Kasem Bundit University* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Phromprakorb, S. (2003). *Factors related to self and social responsibility among vocational students* (Master thesis). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Radomsuk, S. (2023). A study of responsibility of undergraduate students at Kasem Bundit University. *Kasem Bundit Journal*, 24(1), 47–64.
- Rosenthal, R. (2012). *Self-fulfilling prophecy – An overview*. Retrieved May 6, 2023, from <https://www.sciencedirect.com/topics/psychology/self-fulfilling-prophecy>
- Rosenthal, R., & Jacobson, L. (1968). Pygmalion in the classroom. *Urban Review*, 3, 16–20.
- Rojkachornnapalai, S. (2004). *Factors affecting the learning responsibility of second-stage students at Sarasas Pittaya School, Bangkok* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Saengkaew, W., & Ruangrat, N. (2021). *Undergraduate student handbook* [Unpublished document]. Faculty of Education, Silpakorn University.
- Stelter, L., & Whisner, S. M. (2007). Building responsibility for self through meaningful roles. *Occupational Therapy in Mental Health*, 23(1), 69–84.
- Sukharom, A. (2001). Father's role in child-rearing. *Journal of Behavioral Science*, 7(1), 35–41.

- Suvarnathat, C. (1998). Characteristics of children in Thai families. *Journal of the Psychiatric Association of Thailand*, 43(3), 226–239.
- Wongsa, T., & Maneechom, R. (2020). Parenting techniques for early childhood to build life skills in the digital era. *Journal of Education, Loei Rajabhat University*, 14(1), 102–112.
- Waranitiphak, A. (2023). Philosophy of social sciences and analysis of Abraham H. Maslow's hierarchy of needs theory. *Thai Research and Management Journal*, 4(3), 57–71.